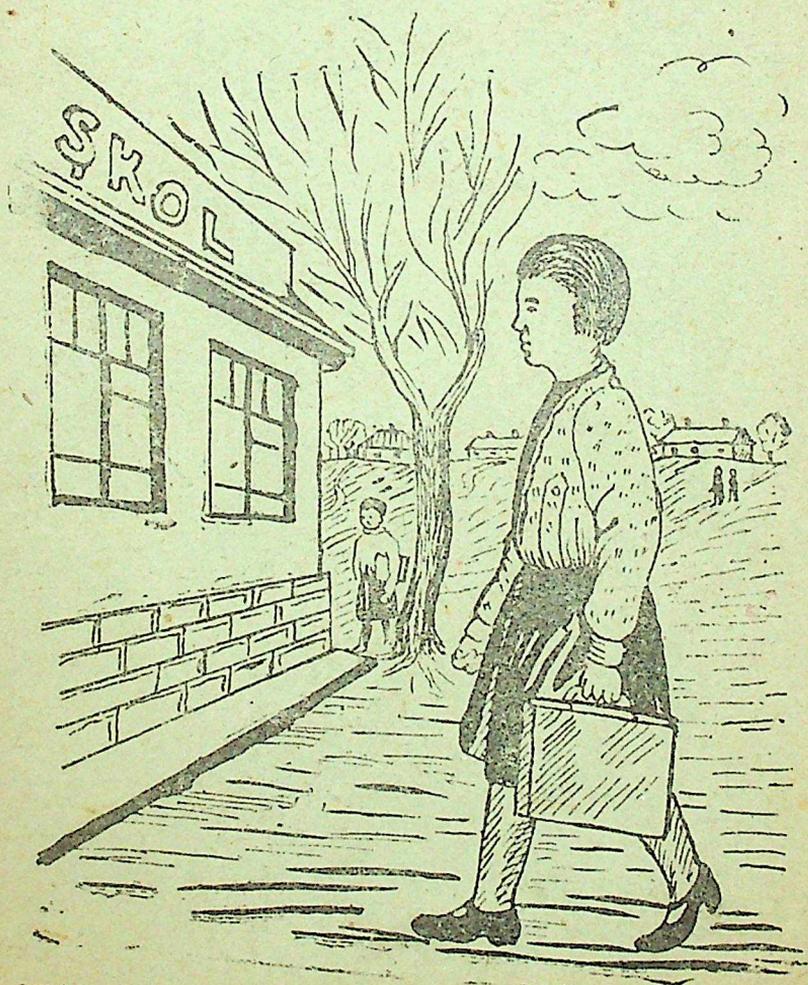
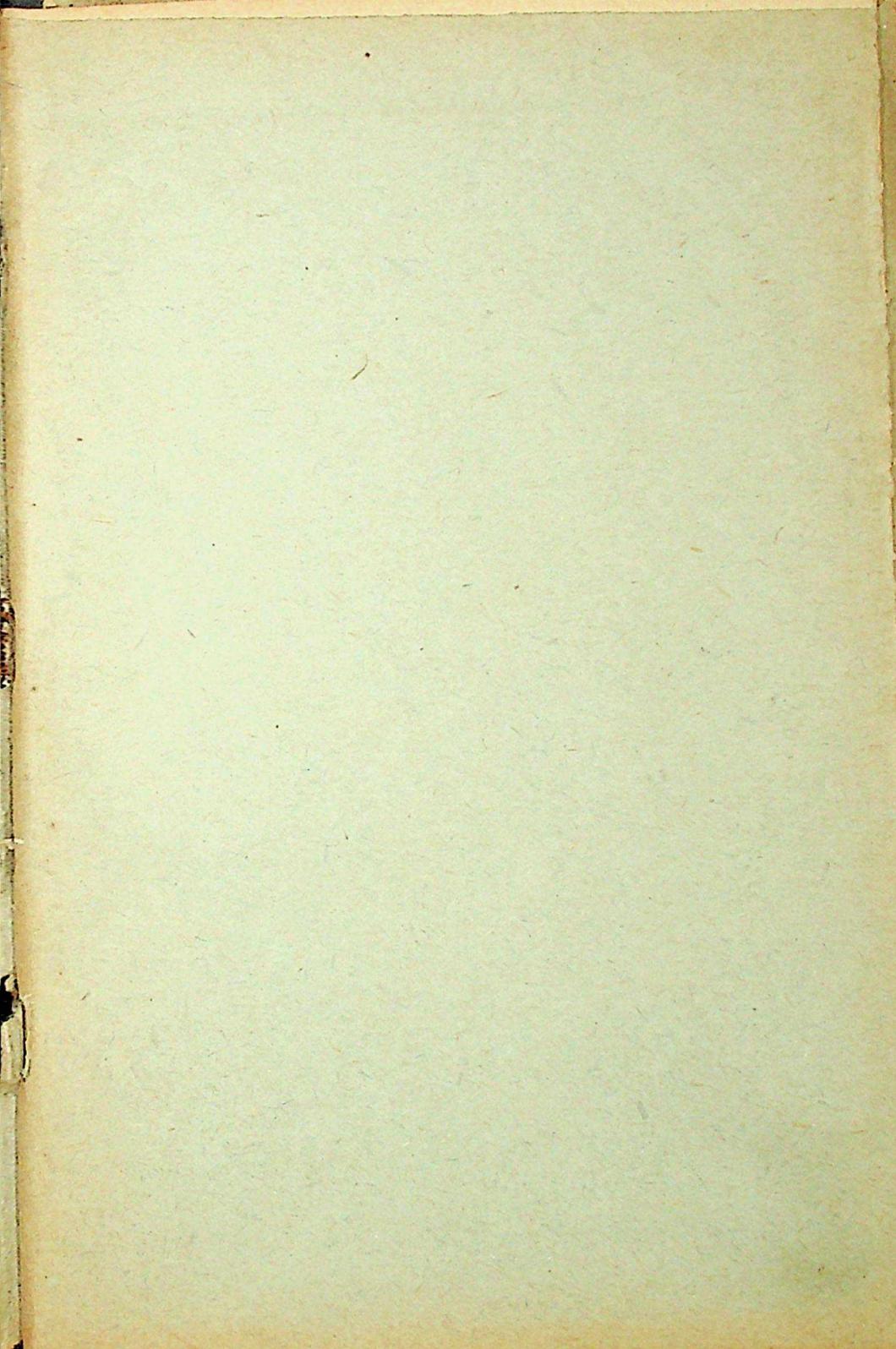

KOSIN XONBN

BUKVAR

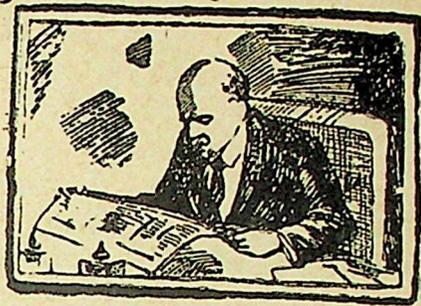
KOSIN XONNB

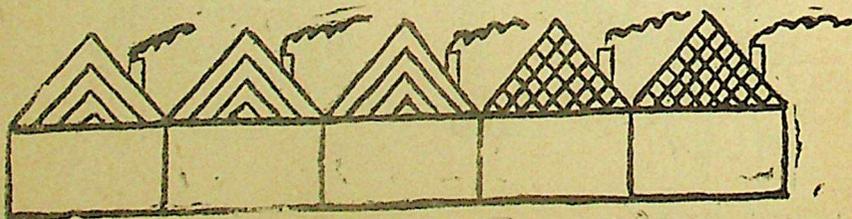
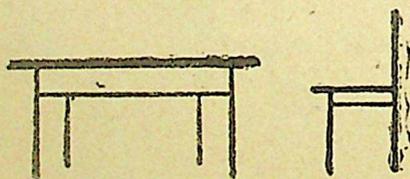
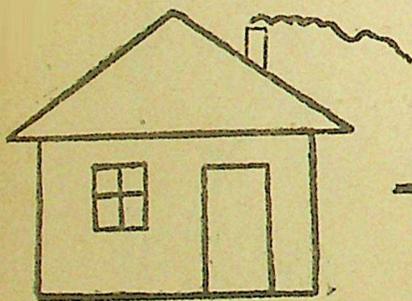
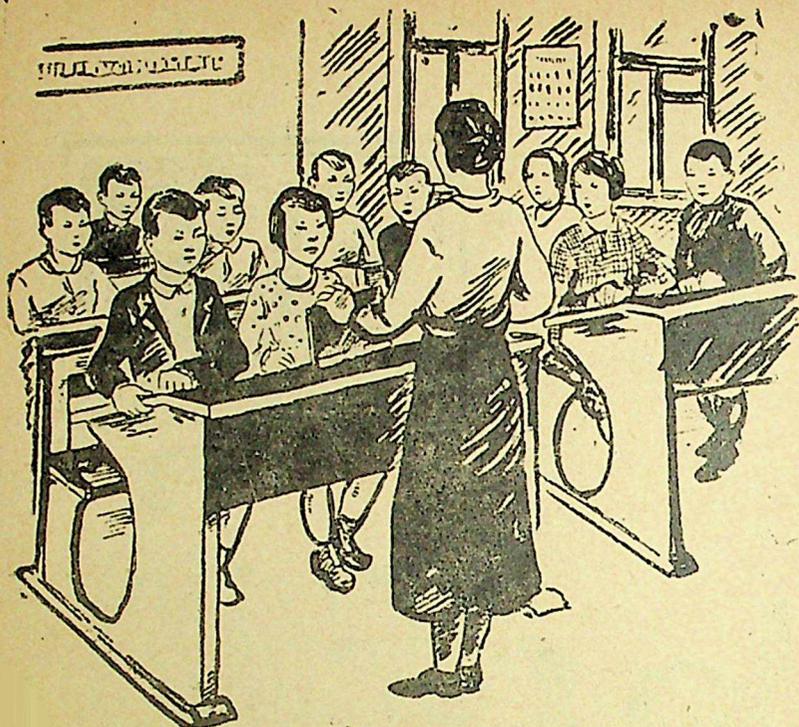
BUKVAR

RSFSR in Narkompros batlv.

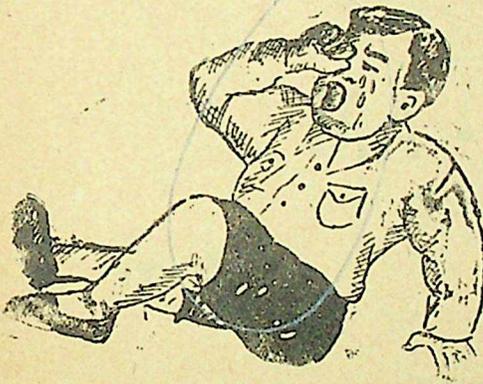
XALBMG GOSIZDAT
E L S T — 1937 z.

A-A-A

A-A

A-A

A a

A a

AM - AM

A

M

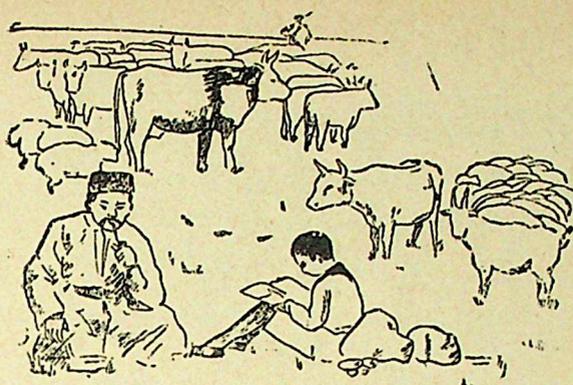
M m

AM

a a a

m m m

a m

MAL

M A L

L I

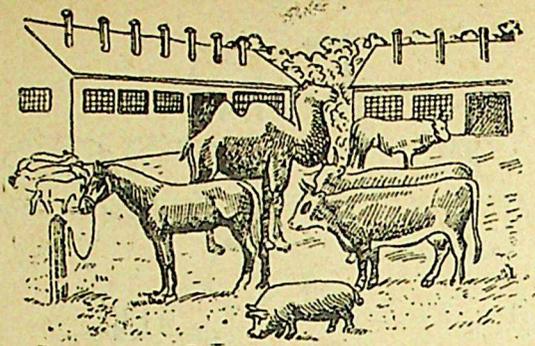
MAL

MA

LA

llll ll

M A L

DALA MAL

DA	LA	D	A
----	----	---	---

DA	LA
----	----

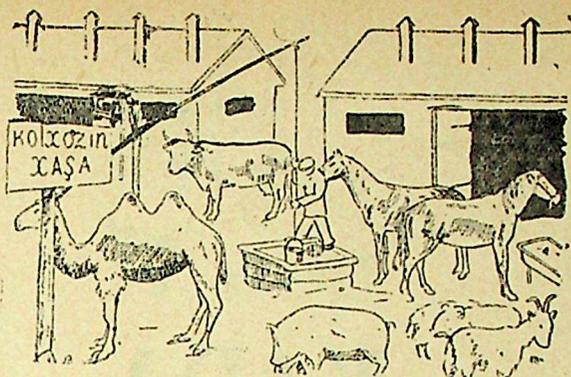
DALA

DALA MAL

d d d d d d

dala.

AD DAM

MANA MAL

MA

NA

N

A

NA

MA

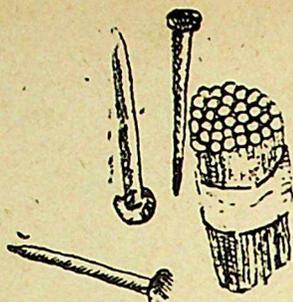
NA

MANA

MANA MAL

n n n n n n

mana mal

XADA

XA	DA
-----------	-----------

X	A
----------	----------

Xx

XA	DA
-----------	-----------

XADA

x x x x x x x

xada

XA-LA	XA-MA
--------------	--------------

XA	AX
-----------	-----------

NOXA

NO XA

N O Oo

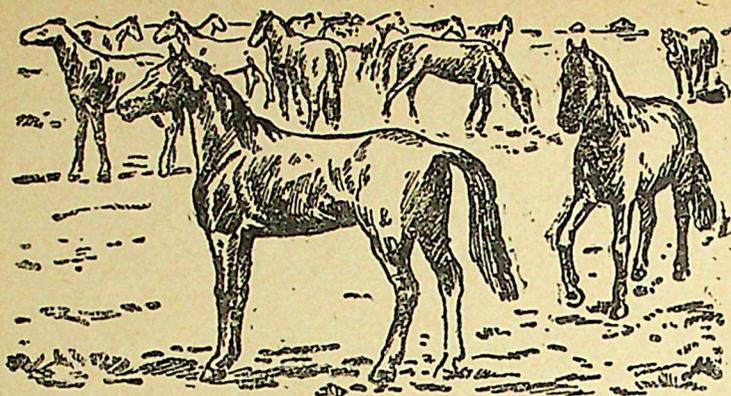
NO XA

NOXA
MANA NOXA

o o o o o o

noxa

XOM | XOL

ADUN

A DUN

D U N Uu

DUN

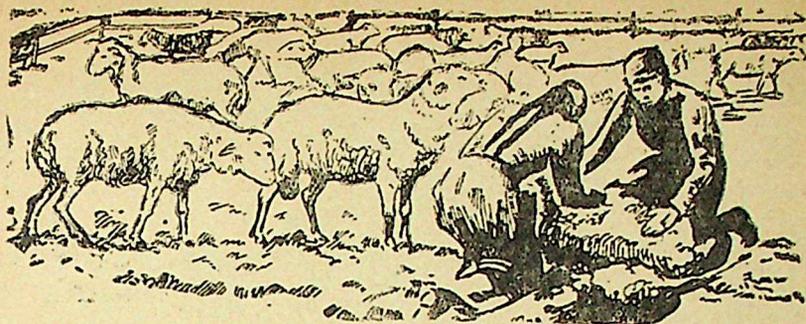
ADUN

MANA ADUN

u u u u u u u u

adun

DUN | U-DAN
XUD | MU

XΘN

X Θ N

XΘN ΘΘ

DALA XΘN

MANA DALA XΘN

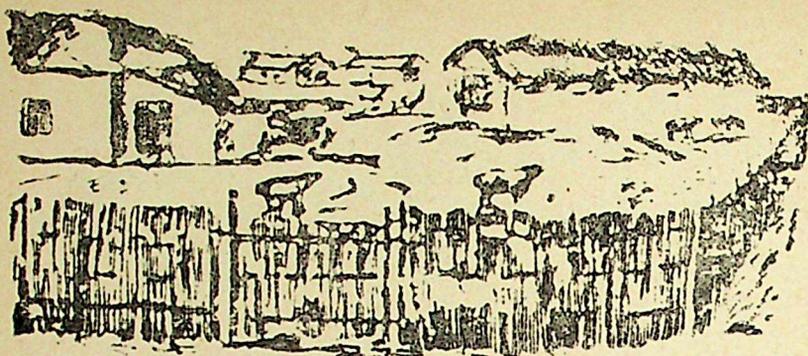
Θ Θ Θ Θ Θ Θ Θ

xΘn

xΘn

ULAN
DULAN

MU
MΘN

XAŞA

XA	ŞA
----	----

ŞŞ

Ş	A
---	---

ŞA

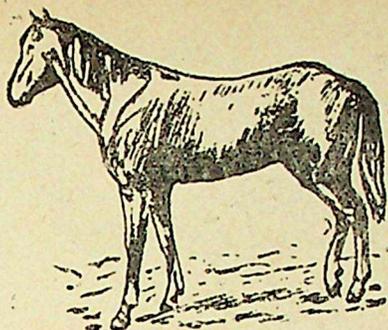
XAŞA

XƏN XAŞAD

Ş Ş Ş Ş Ş

xən xaşad

ŞAM | DƏŞ
XAŞ | LOŞ

MØRN

M	Ø	R	N
---	---	---	---

 Rr

MØRN

MANA MØRN

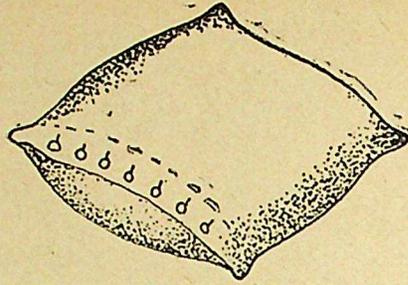
XAR MØRN

ʌ ʌ ʌ ʌ ʌ ʌ

mørn

xar mørn

NØR		URA
MØR		DARU

DER

D **E** **R** Ee

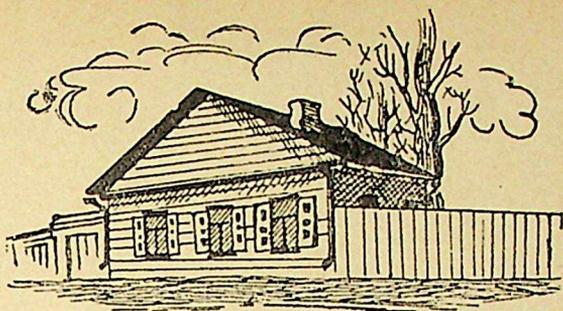
DER

DER DERL

eeeeeee

der derl

DEM		MEL
DEL		DELM

GER

G	E	R
---	---	---

G g

GER

MODN GER
DULAN GER

g g g g g g

ger

DEGD		GERL
NEGN		TEG

EMƏL

E

MƏL

ə ə

M

Ə

L

E

MƏL

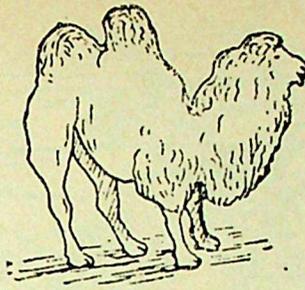
EMƏL

ə ə ə ə ə ə ə ə ə ə

eməl

DƏN
NƏR
XƏR

DƏRƏ
MƏRƏ

TEMƏN

TE	MƏN
----	-----

T	E
---	---

T t

TE	MƏN
----	-----

Temən

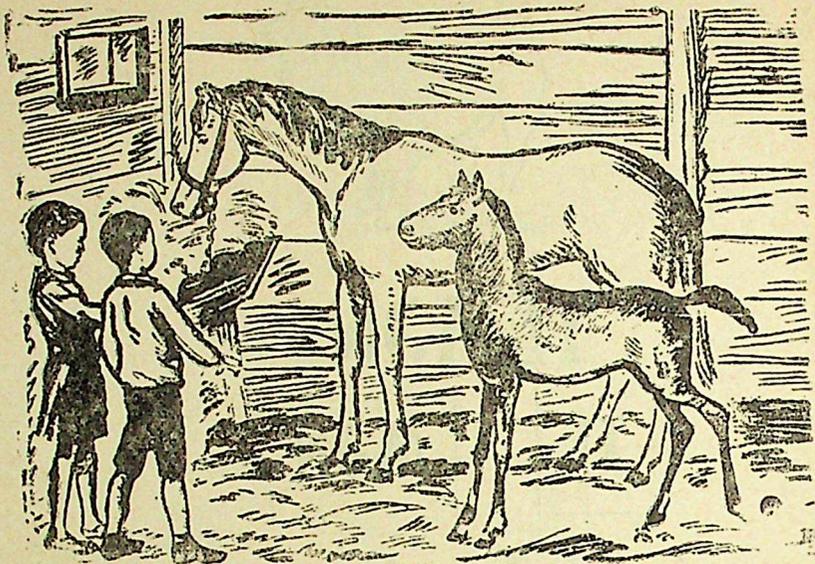
Mana temən

Tana teməd

t t t t t t t

temən

TA-ŞA	XA-TU
TA-ŞU	TU-ŞA

Dedə Mər un.

Dedə Mər unla.

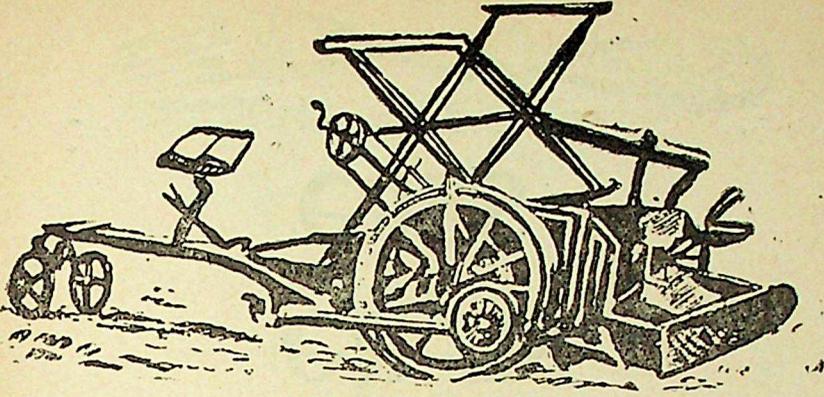
Delə Temə un.

Delə Temə unla.

Gola Temə unlu?

Gola Temə unla

Delə temə unla.

MAŞIN

MA	ŞIN
----	-----

Ş	I	N
---	---	---

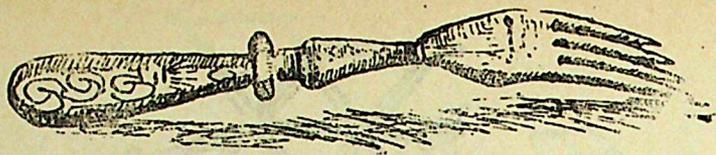
li

şin
maşin
şin maşin
olna maşin

i i i i i i

Şin maşin

Şir	Mini
Iş	Iştə
Idş	Dig

SERƏ

SE	RƏ
----	----

S	E
---	---

S s

SE	RƏ
----	----

SERƏ

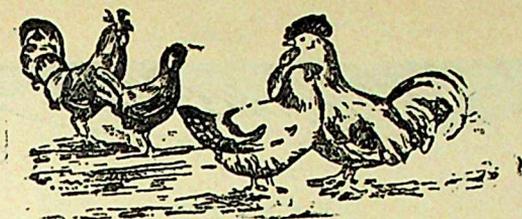
SƏN SERƏ

SERƏS

S S S S S S S S S S

serə serəs

SƏ	MƏSN
SƏG	SOMN
SAD	SƏN

ŞOVUN

ŞO	VUN	
V	U	N
ŞO	VUN	

V v

ŞOVUN
ŞOVUNA MAXN

v v v.v v v

şovun

Av	Sav
Ova	Oval
Dava	Davad

KƏRƏ

KƏ	RƏ
----	----

K	Ə
---	---

K k

KƏ	RƏ
----	----

KƏRƏ

Davan kərə

Dava kərəd

k k k k k k

kərə

TAKA		KERG
KIRU		EK
KIR		KƏKN

KYN

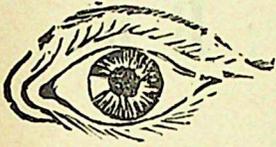
K

Y

N

yy

KYN

NYDN

yy yy yy

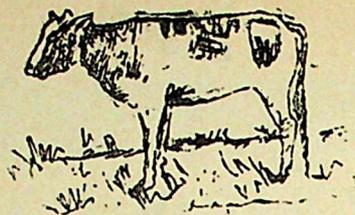
кyn

YKR

SYDN

SYL

NYR

BYRY

BY RY

B B

B Y

BY RY

Byry.

Mana byry.

Tana byrys.

Dala byrys.

b b b b b

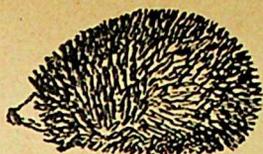
byry

BY-LY

BΘ-KYN

BY-LYR

BiŞ-KYR

ZARA

Z z

ZA

RA

Z

A

ZA | RA

ZARA

Bi zara bərləv.

Buva bas bərlə.

z z z z z z

Zara

ZA-LA

ZU-ZAN

ZƏ-VƏR

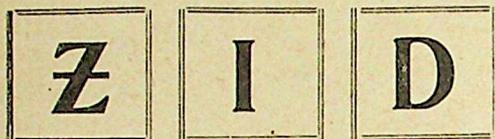
ZYL-gyr

ZU -ta

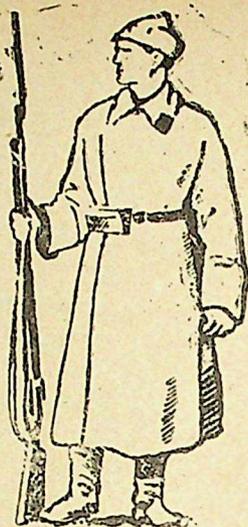
KOL-xoz

Z z

ZID

ZID

Zidər xatxad okv.

Şovun zirgnə.

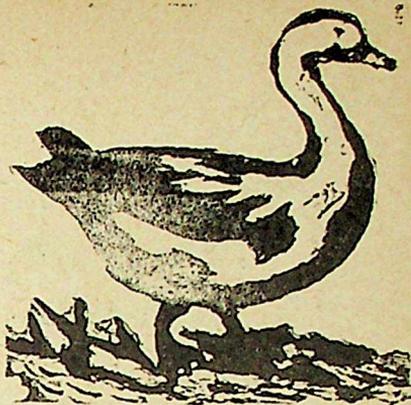
z z z z

zid

zo-ra
zil

şin-zyr
zilk

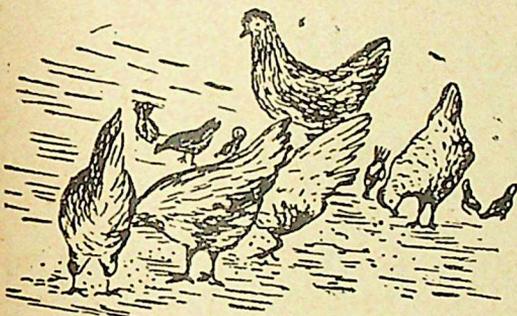
HALUN

HA

LUN

H h

H

A

HA

LUN

HALUN

Kolxozin taka dala

Halun Bas dala

h h h h h h

halun

Hal

Zu-hu

Ha-za

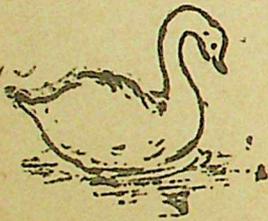
Du-hu

Hal-zu

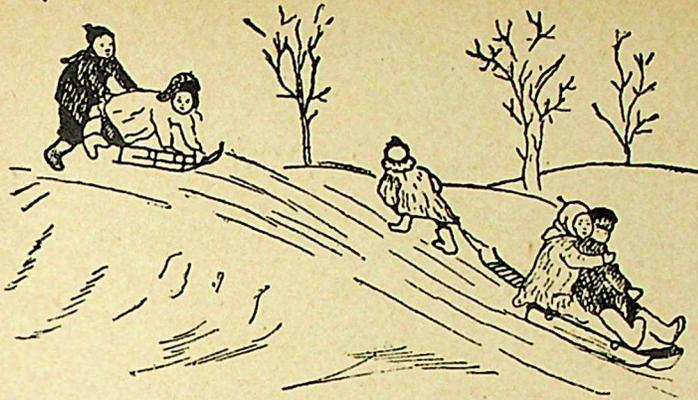
Ha-xa

MINI MIS
BUVAN MIS BIŞ
BULAN MIS SƏN
HALUN ŞOVUN
EN KIRUN
ŞOVUN
KƏKƏ BAS HALUTA

Kəkə bas haluta

CAN

C c

C

A

N

CAN

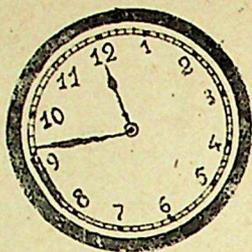
yvl Bolv casn unv

can kergtə Bolv

cc cc cc

can

cag		A-can
ceg		ca-han
car		cuh-la
cə		cec-gə

ÇAS

Ç	A	S
---	---	---

Ç Ç

ÇAS

ӨRYN BOLV.

NARN HARV.

SANZ BOSV.

DİGTƏ DOLAN ÇAS.

SANZ NYR HARAN UHALA.

XOTAN IDLƏ.

ŞKOLDAN ODLA.

Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç Ç

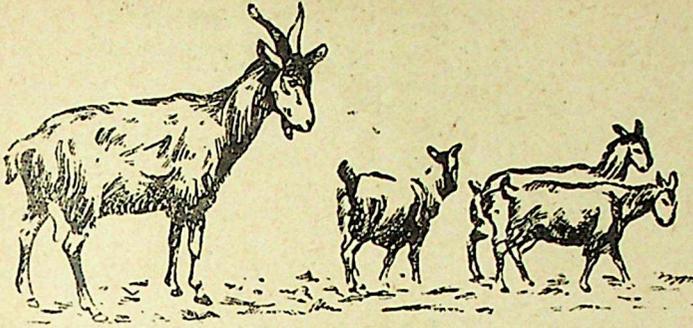
ças.

ÇİG

Çİ-RƏ

ÇİKN

Çİ-GƏN

JAMAN

JA MAN

J A

JA MAN

JAMAN

XAVR BOLV.

DULAN BOLV.

NOHAN HARV.

CECGƏS DALA.

EJ, BUVA!

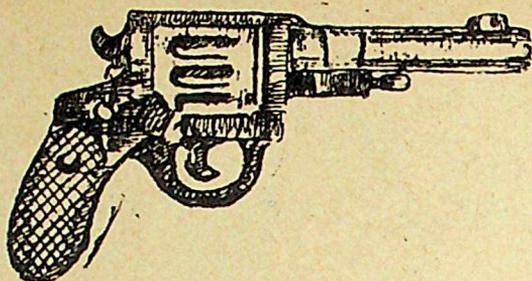
ŞULUD, TEG ORIJ!

j j j j j j j j

Jaman

A-JU		CA-JA-XA
U-JA		ZA-JAN

Jj

Pistul

pis tul

p i s

P p

pis tul

PISTUL

EN MINI AXIN PISTUL.

MINI AX TƏV XANA.

PYRVƏ BAS TƏV XANA.

PAR CAR.

KOLXOZIN CARMUD.

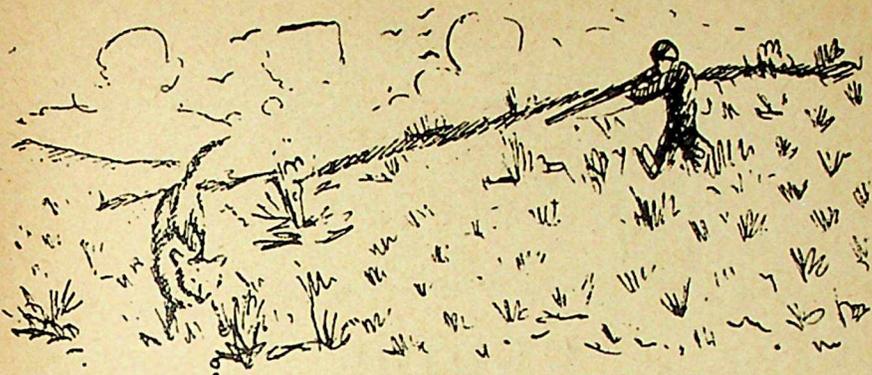
MANA KOLXOZ BAJN.

p p p p p p

pistul

PIŞ
PUŞ

PE-PƏ
A-PUŞ

ANHUÇ

AN HUÇ

A N N n

AN HUÇ

ANHUÇ.

ANHUÇ ARAT ALV.

ARATIN ARSAR MAXLA KEV.

n, n, n, n, n, n

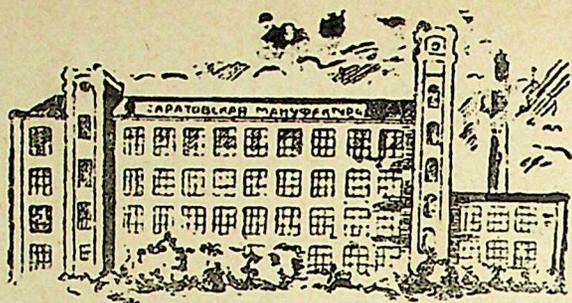
anhuç

ZAN

TAN-NA

DAN

ZAN-TA

FABRIK

FAB RIK

F A B

F f

FAB RIK

FABRIK

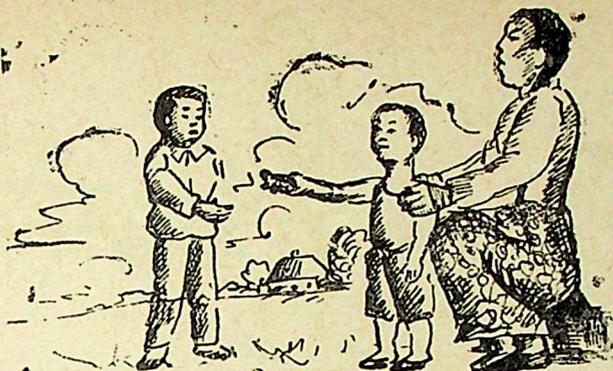
MANA SOJUZD ZAVOD DALA.

FABRIK BAS DALA.

f f f f f f

fabrik bas dala

FE-DƏ | KOFT

- MƏ, SANZ.
- JU?
- MEKLƏ.
- ALB, ALB!
- NAND BAS ALB.
- MƏ, BUVA,
- ZUG BIÇƏ AL.

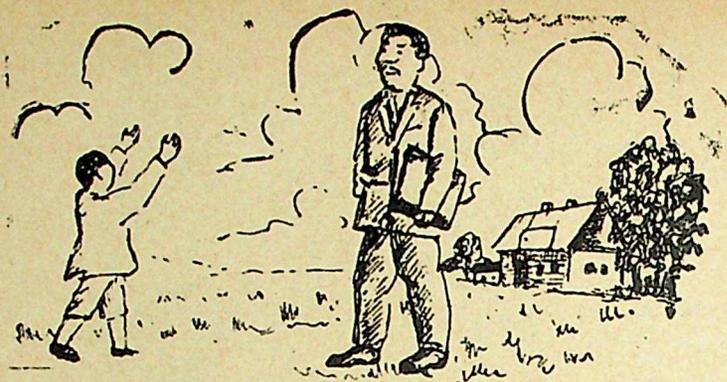
A L-ь

ALB

б б б б б б

alb

albçur	molьzur
solь	dolь
xərnь-xərn	durnь-durn

A a v

A a

Delən aav şkolas aaşna.

— Aav, xaaran odvç?

— Bi surhulь survv.

— Tand ken nom zaana?

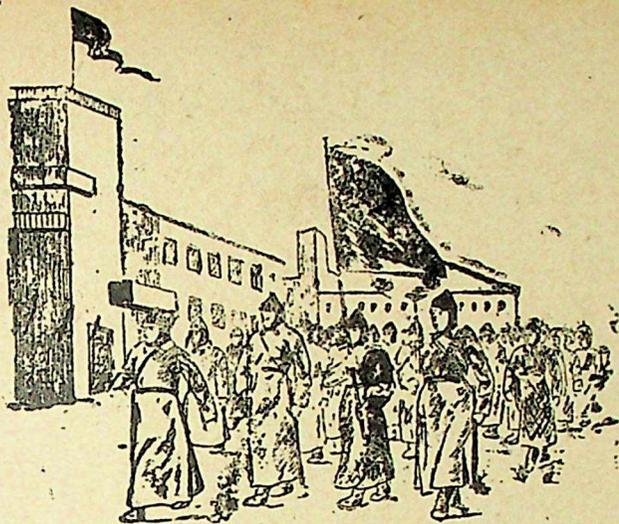
— Oçr zaana.

— Medətə kyn surhulь surdv?

— Ik viçkn uga cuhar surhulьta
volx kergtə.

aah	naa-ran	xaac
aalь	caa-ian	maalьg

Aahd alg maxn

ƏƏRM.

Ə ə

- En zil Bada əərmd mordv.
 Bada Noxan ax.
 Noxa Badahas surv;
 — Bada, əərmd jungad mordnaç?
 — Evrənnъ Sovetin jos xarsnav.
 — Kenəs xarsnaç?
 — Əşətnrəs xarsnav.
 — Əzənç?
 — Uga, əzəxşiv. Sovetin josna
 tələ yknəv.

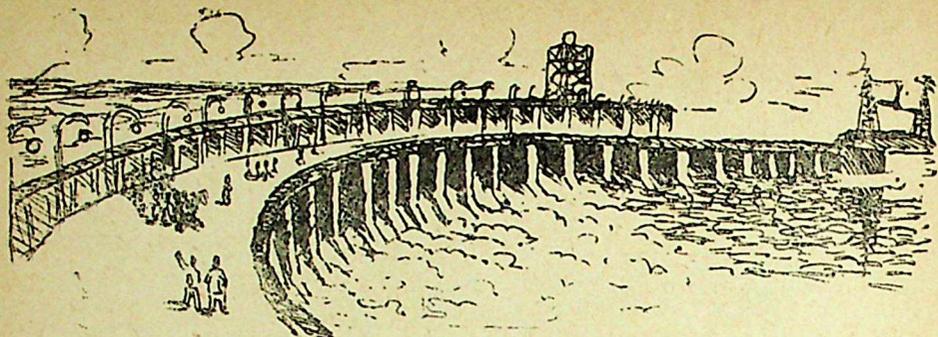
səəxn

bəənə

əəmtxə

xəəpyl

Neg əəlin noxa neg
 aju xucdg.

BOODG.

O o

Arşan-Zelm hold ik boodg
wəənə. Boovan ecg tend
kədlə. Neg dəkz Boova ecgəsn
surv:

— Aav, en boodg jungad boosmɐ?

— En boodgt ik usn zogsna.

En usar hazr uslz bəlna.

Usta hazrt əvsn səənər urhna.

Əvsn en malin tezəl. Dəkəd
tərə tərənə. Tərən mana tezəl.

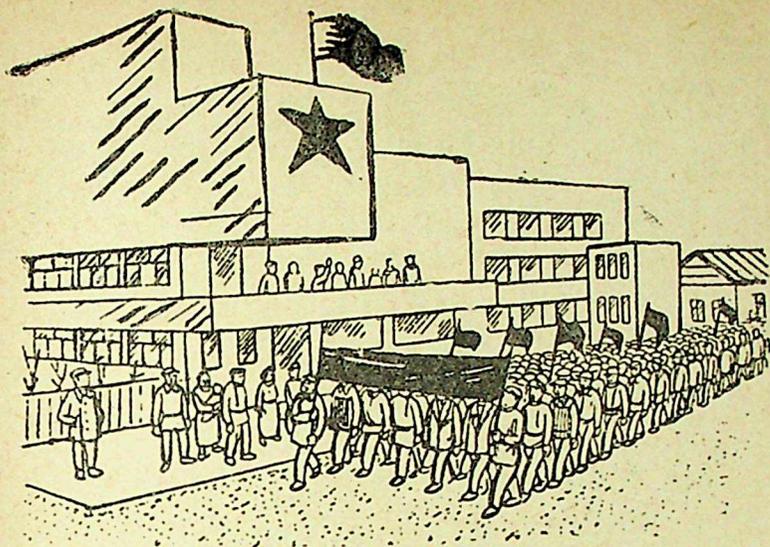
Boova kelv:

— Ne sən, oda medvv.

cooxr | coorxa

coorg | cooma

Og gihəd ooləd harç.

li

Jungad mana şkol s  xrsm  ?

Lenin , Stalin  zurgig iigz jungad s  xrylsm  ?
 Endr jungad iig d iim oln  mtn, ik bi kn uga
 xursm  ? En  dr—mana vajr  dr. Endr—Okt brsk
 revolycin  dr. Endr — sovetin josl togtsn  dr.

biil		tiim		ii-g�n
siik		tii-g�n		ii-g�d

Betk biş—xamtxasta,
 Kiilg biş—ujata
 Kyn biş—yg keln .
 (jumb en, olz av).

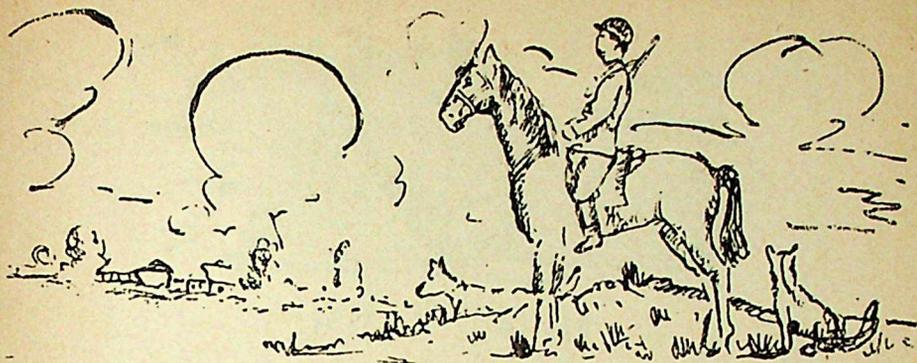

BUUGA.

Ej, көvyд, наартн!
кoнькаһар дөҗиј!
ҶууҶа, Бууга җулудтн!
Киитн сәәлкн угад ert дөҗз авиј.
Бууга хәәкрв:
— Би лизәр катaглад муурвв.
Хотан ууҶкад јовнав.
Көvyд сuһар мөс темсәд һарв.
Бууга хотан уухар yлдв.

uul		uulь
vuul		vuulь
duul		ᶑuugan

Һууд һуҶн сahan өргә.

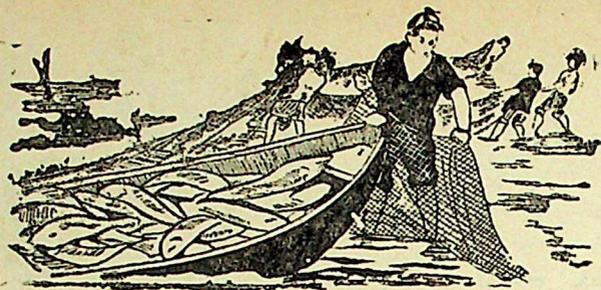

yy

Dorz aḡhuçlz jovna. Dorz xojr şurg
daxulz jovna. Şurgud aḡin mər ynrçləd jovna.
Tedn aḡig ynrərnb mednə. Gentkn neg arat
vosv. Dorz şurgudan tykrv. Şurgud aratin ard
orv. Dorz vas mərən çu gihəd harv. Şurgud
kycəd irv.—„Yyl volv“ — giz arat sanv. Arat
alvvn aḡ. Syylən xyryləd jovna. Uyd-tyyd kyr-
gl uga şurgud kycv. Negnb kyzynəsnb şuyrv.
Negnb syulin uḡasnb şuyrv.

yyrx		cyygən
yyrlx		kyykn

Xar temən tengr xələz, xamg
əmtn tyyg xələz.

BIÇKN ZAHŞÇ.

Eenə zahs bərxər sedv.

Haxulən xəənə, oldxş.

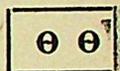
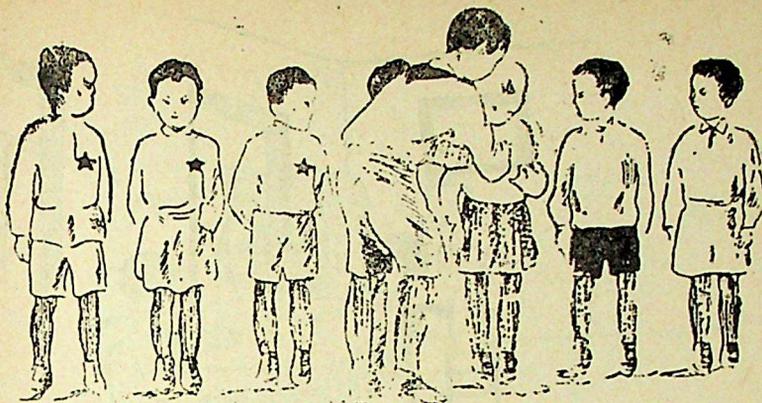
— Eez, mini haxulь əld vəənə?

— Po-o! Zahşç! Evrən jungad
es mednəç! Haxulь haza ger
deer vəənə. Usnd unvzaç, volha!

Eenə haxulь eemdəd, nur
temcəd harv.

keer		zeeg-tə
dee-gyr		teerm
teegt		deevr

Xad deer xən kiisz, xən
zovsn uga, xad zovz.

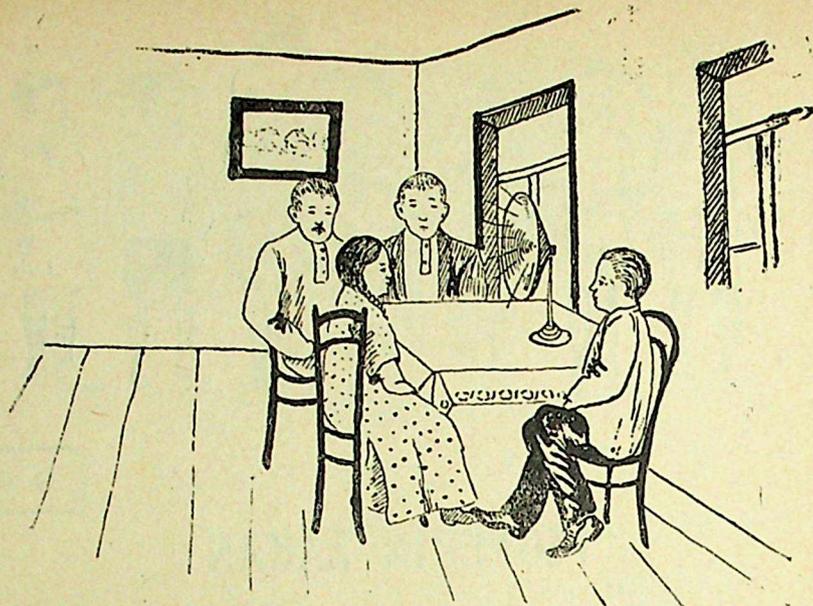

PIONERIN ZAKAN

Pioner xudl kelxş.
Pioner xulxa kexş.
Pioner tәмk tatxş.
Pioner buzr yg kelxş.
Pioner bijән cевrәр бәрнә.
Pioner surhulән sәәнәр dasna.
Pionermydig oktәbrenok uls
durax josta,
Xot uuxinnъ өmn haran uhaza.
Xotan uusn xөөн aman zәәlzә.
Өdr bolhn gimnastik kezә.
Asxnd ert untza.
Өrynd ert bosza.

ӨӨR		BӨӨR
ZӨӨR		SӨӨNӨ

Halin өer hәrgtә kyykn.

Əld bəlvçn

en kelnə:

haza çign,

gert çign.

Jəŋsg səənər duulna,

kecy səənər naadna.

Соннъ зəng

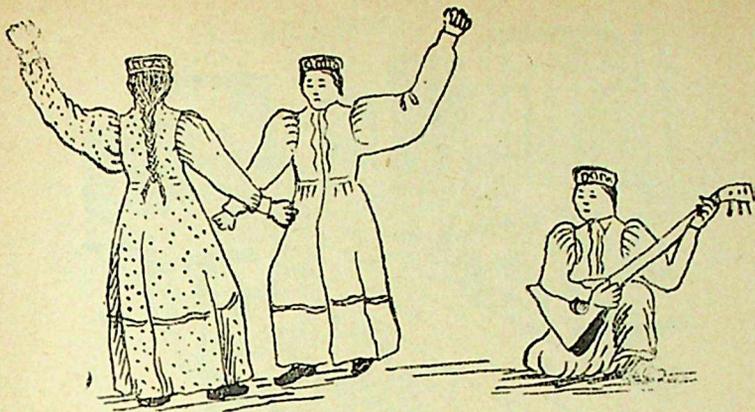
narta delkən

əldəsнъ çign

en mand soŋsxna.

Ulan uutig uudlv-uudlv, çilxş.

Uu

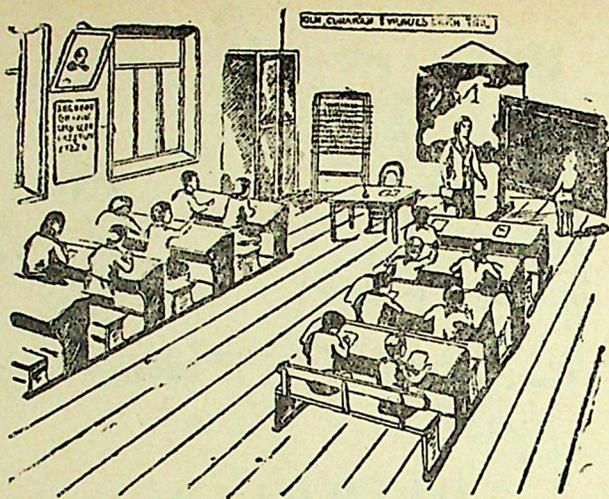

OLIMPIAD.

En zuna viçkn kyykdin olimpiad volv. Elstd volv. Ter olimpiadt nutg volhnas kesg viçkn kyykd, көvyd irv. Tednə zərmnъ duulv, viilv. Zərmnъ dombr cokv, mandolin cokv. Kesy səənər viildg, duuldg көvyd, kyykd irv. Dombr, mandoli vas səənər cokdg wəəz. Stixi səənər kelz əgdg көvyd, kyykd vas irv. Tednə səənər duulsn, viilsnъ şaŋngdv.

Olz av.:

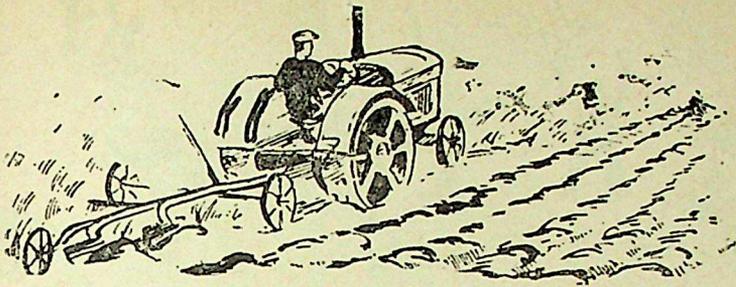
viçkn ker mörn vijəsn ik acata

En ərə, en dosk, stul voln stol, ərən şuhu
kyrtlən mana meddg tanıdg jumn. Sən
dulan ərəd kesg oln kəvyd kyykd manig kyləz
bəənə, tednə ə dun tərşxan uga zinnə.

Olə ar.

Хорошо бичен хорошо зиннән.

TRAKTOR.

Traktor gidg maşın
Tavta sən maşın.
Tavarn iovad xahlxla,
Tavn gektar ədrən xahlna.

Traktor bəəsn deerəs
Tərən ikər tərɡdnə,
Tərən ik bolxla,
Tavarn kolxoznikyd zirhnə.

En maşın bəəsn deerəs
Əndən kolxoz bajzna.
Kolxoz bajn bolxla,
Kolxoznikydn zirhl
degd səəxn bolna.

Öz av:

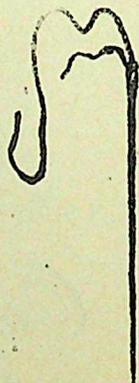
zudin xən zun davxr devltə.

Y V L.

Namr davv,
Kiitn yvl irv.
Hazr vytähäd
Casn orv.
Casar şivldäd
Kövyd, kyykd naadv.
— Ej, Boova, na!
— Ха, ха! амарнь tusv!

Olz av:
tömr haxa olsn syyltä

Volodь biçkndən gyyhəd naadxd durta bəəz.
Volodь naadhahar naadxdan durgo bəəz. Naa-
dha juuhar kegdsinь medxər sedəd bəədg bəəz.
Tegəd naadhasan cuharag xamxlad xələdg bəəz.
Modn deer davşxd Volodь durta bəəz. Duu-
lxd Volodь durta bəəz. Ekən daxad duuldg bəəz.
Volodь degtr umşxd durta bəəz. Ecgнь dala
degtr avç əgdg bəəz.

Lenin biçkn kyykdt jir durta bəəz.

Olx av:

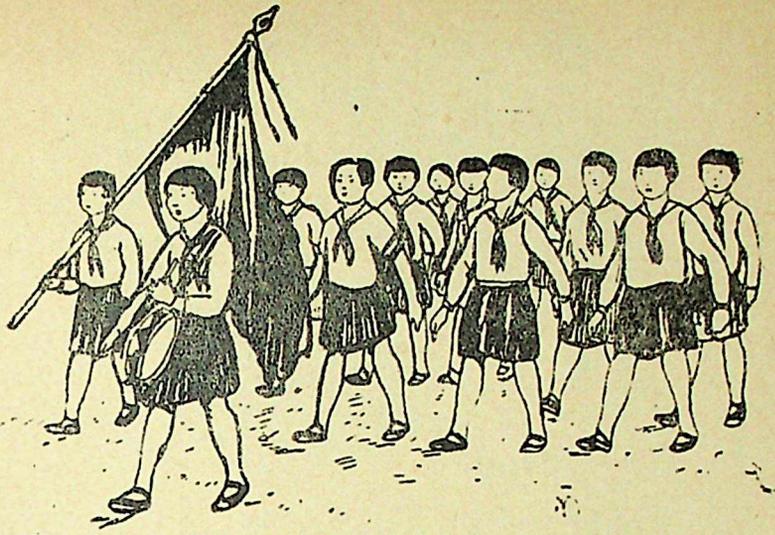
kyymtə tergnd kərkn altn.

STALIN

Bolşevikydin partin vozdъ.
Delkən kədlmşç klasin vozdъ.
Mana toşlin vozdъ.
Mand, biçkdydt
vajrta zirhl əgsn
mana eņkr Stalin.

Olz av:
Aahin çigə zalъd xamg
əmtn kəlçəz.

Noman sənər dasnav,
degtr, tetradm cevr,
Gerin ers budxşiv,
stol, part yrəxşiv,
terzin şil xamxlşiv,
harm, çirəm onьdin cevr.

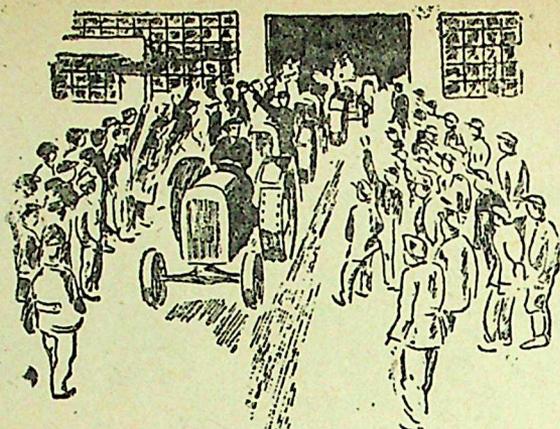
Bi kemb?

Bi udarnikv,

Bi oktəvrenokv!

Olz av:

Usn uga hazrt cusn uga
dən volna.

En—zavod!

Traktormud dalahar kenə!

Kolxozmudt əgnə!

Sejalks, kosilks,

Kombajnr, znejks—

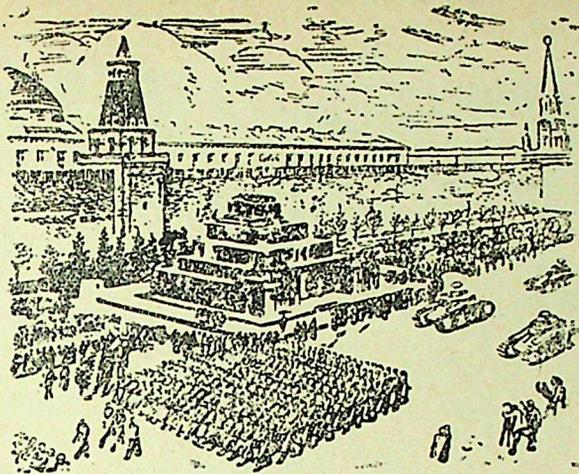
Cuharag kenə.

Kolxozmudin hazr dyyrgnə.

Olz av:

*Tar gidg holin eknd
temdgtə jum oklav.*

*Term jahv gigəd odxla,
çiknə sertəhəd, nydnə
byltəhəd bəəz.*

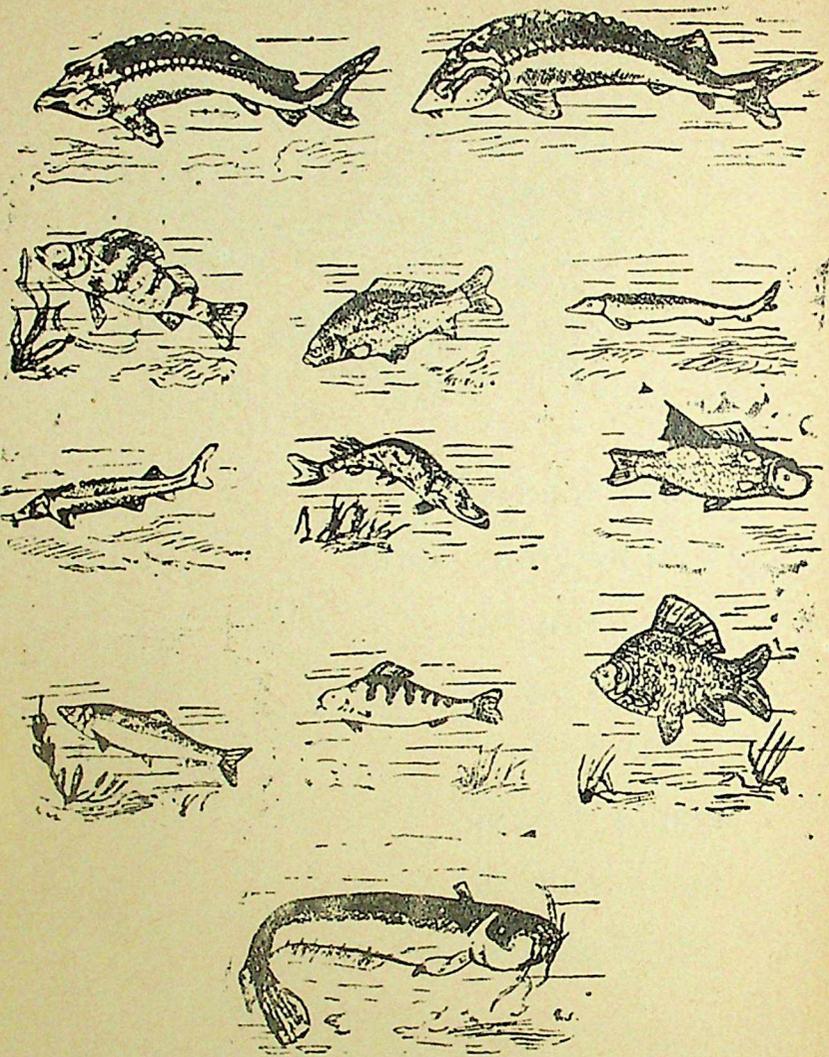

Mana ulan cerg
Orn-nutginñ xarul.
Mana orn nutg
də xəzəxş.
Kəmr eşətn
manur dəvrxlə,
mana ulan cerg
xamxlad kəəxdən beln.

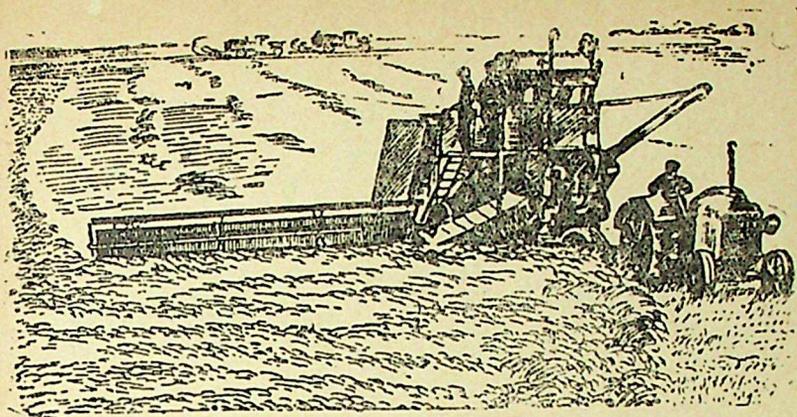
Olz av:

*xargç xəəñə arsig xahlz
es bolz.*

Zahsna ner çi meddvç?

Bekr, sazn, şərg, cooxr, xorv, votaxa, ykr
zahsn, cevn, vaşanğ, cuuv, xadrn.

KOMBAYN.

Evrən xadna,

Evrən maazurdna,

Evrən cokna.

Beln buudə mişgt ke,

Ovalad maşın deer aç.

Balhsnd hujr bolad odx,

Beln ədmg

Kədlmşçnr idx.

Kədlmşç kombajn kenə,

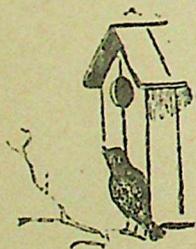
Kolxoznik hujr beldnə.

Olx av:

şəvgin yzyr deer şəltə sav.

Xələ! Samolets!
Muuxa deer jovxmb!
Ərə yzgdnə!
Kedy nisz jovna?
Negn, xojr, hurvn,
Dərvn, tavn, zurhan,
— Manz, bi lətçik bolnav,
Evrənnə Sojuzan aharar
İrsn dəəsnəs xarsnav.
Çi lətçik bolnç?
— Bi bas lətçik bolnav,
Xəmdan xojurn xarsij.

Olz av:
Teg-teg gyydlə,
temənəs əndr,
noxahas vohnə.

Mana şkolin көvyд кyykd коькан дөр-
лдә kev. Кен хурдар, кен сәәхнәр, дөşдгиг јил-
hvdn. Cuharahasнь хурдар Bata дөşнә.

Darunь Dorz хурдар дөşнә. Bi was дөрldäv.
Zug zuur kiisәd yldvv. Cuharahasнь сәәхнәр
Buva дөşнә. Mel haңxad вәәнә. Batag коькиһәр
şaңnv, Dorzig degtrәр şaңnv, Buvag dombrar
şaңnv.

Olz av:

Gizgnь gilgr, gesнь curdhr.

KEN IIGNƏ?

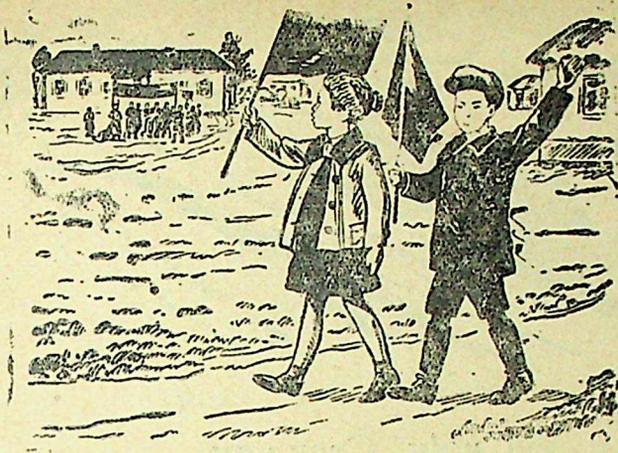
Negdğç ɵdrtnь—naadna,
Xojrdğçdnь—gemtə volna,
Hurvdğçdnь—untna,
Dɵrvdğçdnь—muurv v ginə,
Tavdğçdnь—oratna,
Zurhadğçdnь—şkold odna,
Zug albvlna.

NOMDAN BIÇƏ ORAT.

— Sanz, vos! Şkoldan od!
Boova, Belvə xojr jovz odv.
Oda 9 ças volçkv.
Tana nom nəəmnlə es
eklx bily?

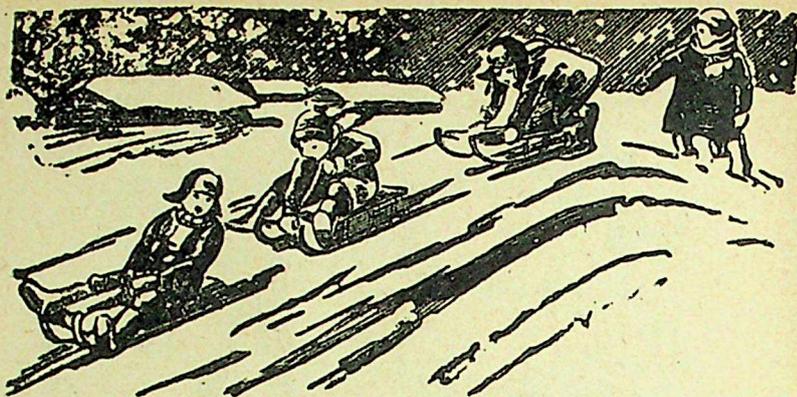
Olz av:

Avdr deer harad, adjahan duudz.

S O V X O Z.

Urd cagt en hazr ezgo vilə. Oda yynd sov-
xoz vəənə. Yzzənt? Dala ger vəənə. Josta val-
hsn volad vəəz. En sovhoz mal əsknə. Sovhoz
şkol vəənə. Sovhoz volьnic vəənə. Sovhoz
radio vəənə. Sovhoz kino vəənə. Sovhozin
kədlmşçnr asxndnь kinod odna, zurg xələnə.

Yvl bolv. Casn unv.
Hazr delgy cahan bolv.
Kyykd şuugad, haza harad,
Casar şivldəd naadv.

Cas xurahad ovalv,
Casn-ky kev;
Tolha, çikn, nydn,
Amn, har—cuhar vəənə,
Mel josta kyn bolv.

Olz avtn:
Kək udn modn,
Kyrn mörn namag
Kər deegyr gyylgnə,
Kənim olz avtn.

DEGTR UMŞDG BOLVV.

Yzgən cugtn̄ mednəv, niilyləd umşz
çadnav. Degtrt biçətə xamgig, cug biçətə
jumig, cugtn̄ umşz çadnav. Umşa-umşa bəəz,
degtrən çiləhəd umşvv.

Cuhar səənər umşdg bolij!

Cuhar səənər biçdg bolij!

Cuhar səənər esvldg bolij!

Olz av:

Byty avdrt semləd uga torhn.

Nəəmn nasta көvyd кyykd
cuhar şkold ortn!

Mana Sojuzin

əldnъ bolv

çign nəəmn

nasta көvyd,

кyykd cuhar

surhulъ surna.

Tana xotnd surhulъ

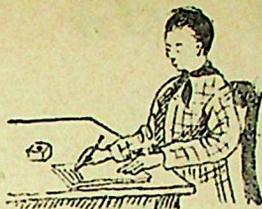
es surçax көvyd, кyykd

vəəny?

Olz av:

Şarlzna jozurt

Şarn şaha.

BUKYARIN SYL.

Degtr øgtn oda,
Durta ygən oda
Umşz çadnavdn.
Durta ygən oda
Neg mörər,
Kecy səəxnər
Cevrər, çikər
Biçz bidn çadnavdn.

Aa Əə Bb Cc Çç

Aa Əə Bb Cc Çç

Dd Ee Ff Gg Hh

Dd Ee Ff Gg Hh

Ii Jj Kk Ll Mm

Ii Jj Kk Ll Mm

Nn Nn Oo Əə Pp

Nn Nn Oo Əə Pp

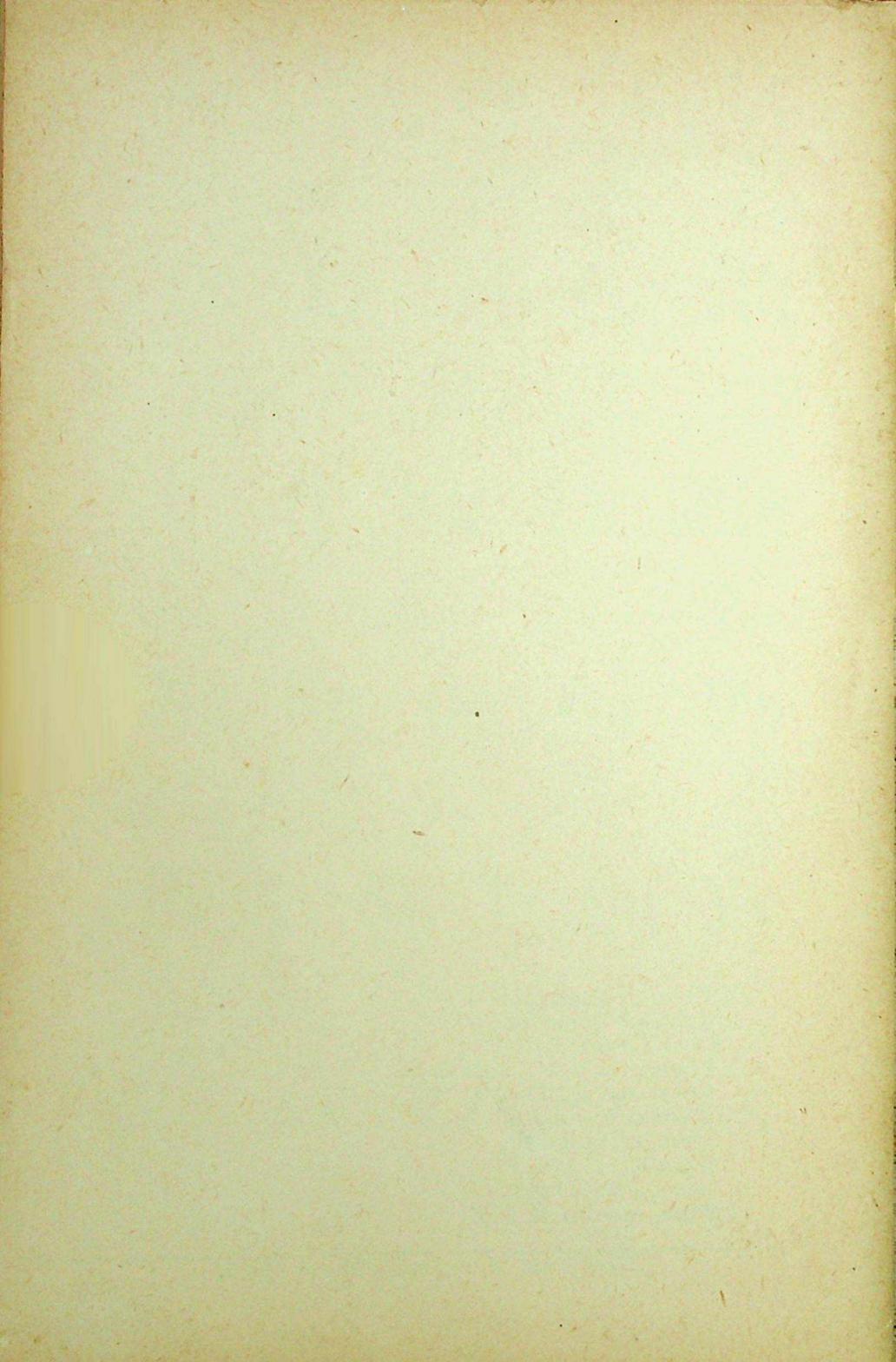
Rr Ss Şş Tt Uu Yy

Rr Ss Şş Tt Uu Yy

Vv Xx Zz Zz bb

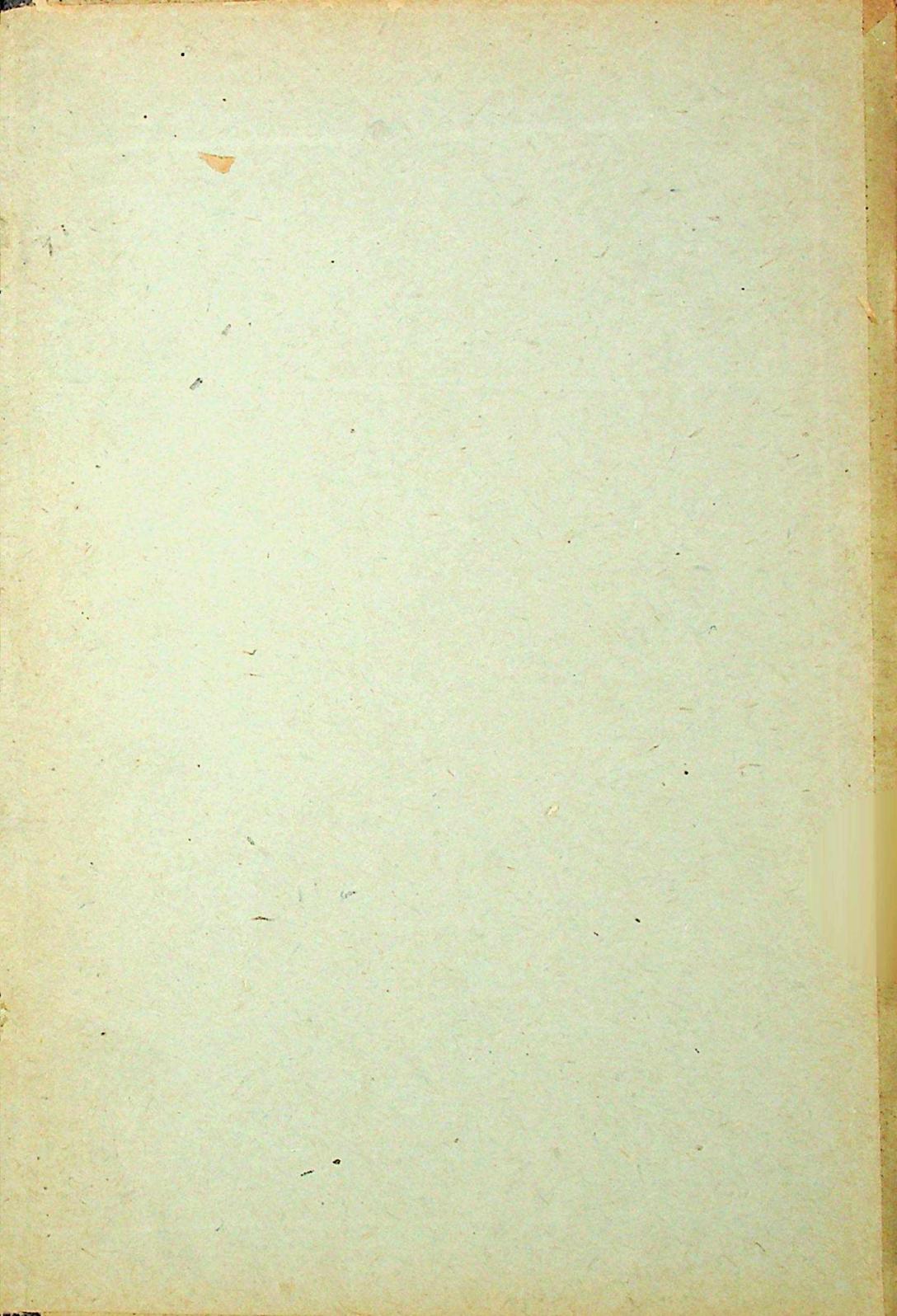
Vv Xx Zz Zz bb

Redaktor Xabanov S.
Korektor Dorzın S.
Сдано в набор 7/VIII-37 г.
Подписано в печать 9/IX-37 г.
Формат бум. 60X92¹/₁₆
Печатных листов 4¹/₄
Бумажных листов 3¹/₂
Тираж 6.150
Знаков в п/л 40.000
Уполн. главлито № 2258

Уппь '45 д.

НОСИЕВ Х. Н.

БУКВАРЬ

для начальной школы

На калмыцком языке